

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 461/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. augusta 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Adamom Puškárom, Karpatská 5, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, jeho práv podľa čl. 3, čl. 8 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky postupom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody [REDACTED] a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného

porušenia jeho základných práv podľa čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), jeho práv podľa čl. 3, čl. 8 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy postupom Ústavu na výkon trestu odňatia slobody [REDACTED] (ďalej len „ústav na výkon trestu“).

Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že ústav na výkon trestu mu „*ani počas návštevných hodín, ani iným spôsobom, neumožňuje priamy, intímny a sexuálny kontakt*“ s jeho manželkou, s ktorou chce spoločne splodiť dieťa. Takéto konanie ústavu na výkon trestu môže podľa sťažovateľa viesť k nevere alebo až rozpadu manželstva. V jeho prípade ide z dôvodu (ne)konania ústavu na výkon trestu v podstate o ďalší trest. Sťažovateľ vníma svoju situáciu ako psychické a duševné týranie a ďalej namieta, že je ako heterosexuálne orientovaná osoba diskriminovaný v porovnaní s homosexuálne a bisexuálne orientovanými spoluväzňami, ktorí v podmienkach ústavu na výkon trestu „*môžu praktizovať svoj sexuálny život aj ďalej*“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva [REDACTED] podľa čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 3 a ods. 4, čl. 16 ods. 2, čl. 19 ods. 1 a ods. 2, čl. 41 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práva podľa čl. 3, čl. 8 ods. 1 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd počas výkonu trestu odňatia slobody v čase od 12.05.2016 (začiatok výkonu trestu) až doposiaľ, konaním Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby – [REDACTED] porušené boli.

2. Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby – [REDACTED] sa prikazuje, aby sťažovateľovi [REDACTED] vo výkone trestu odňatia slobody za účelom ochrany jeho rodinného života umožnil pri návšteve jeho partnerky možnosť návštevy aspoň raz týždenne aj bez zrakovej a sluchovej kontroly zamestnancov ústavu a vytvoril na to vo svojich priestoroch podmienky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namieta nemožnosť mať „*priamy, intímny a sexuálny kontakt*“ so svojou manželkou v podmienkach ústavu na výkon trestu, s čím spája porušenie svojich v sťažnosti označených práv. Za ich porušovateľa označuje ústav na výkon trestu.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor dozerá na to, aby v miestach, kde sa vykonáva trest odňatia slobody, boli držané osoby len na základe rozhodnutia súdu alebo

iného oprávneného štátneho orgánu o pozbavení alebo obmedzení osobnej slobody a aby sa v týchto miestach dodržiavali zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy.

Podľa § 18 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor je povinný c) písomným príkazom zrušiť alebo pozastaviť vykonávanie rozhodnutia, príkazu alebo opatrenia orgánov vykonávajúcich správu miest uvedených v odseku 1 alebo ich nadriadeného orgánu, ak sú v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom.

Podľa § 96 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu“) dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave vykonáva prokurátor podľa osobitného predpisu. Týmto predpisom je práve zákon o prokuratúre.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ako z citovaných ustanovení zákona o výkone trestu a zákona o prokuratúre vyplýva, sťažovateľ mal/má možnosť domáhať sa ochrany ním označených práv tak, ako to namietal v sťažnosti podanej ústavnému súdu, práve prostredníctvom príslušnej prokuratúry ako orgánu vykonávajúceho dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu, ktorá je oprávnená a zároveň povinná v prípade zistenia porušenia právnych predpisov ústavom na výkon trestu vo vzťahu k osobe sťažovateľa zabezpečiť nápravu nezákonného stavu.

Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je totiž princíp subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd

predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 149/04). Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

Proti namietanému porušeniu svojich práv teda mohol sťažovateľ podať sťažnosť prostredníctvom príslušnej prokuratúry ako orgánu vykonávajúceho dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave na výkon trestu (I. ÚS 732/2013, IV. ÚS 154/2013, II. ÚS 346/2016). Sťažovateľ však pred ústavným súdom nepreukázal, že by tento prostriedok ochrany svojich práv, o ktorých tvrdí, že mu boli postupom ústavy na výkon trestu porušené, využil, a nepreukázal ani to, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Keďže sťažnosť sťažovateľa bola ako celok pri jej predbežnom prerokovaní odmietnutá, ústavný súd sa jeho ďalšími požiadavkami nezaoberal, pretože rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v danom prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2018